

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. XLIII. Venditorem bonorum feudalium teneri de evictione, quamvis dixerit se illa vendere talia qualia possidebat, si ante venditionem feudi, partem bonorum illorum supposuerit collectarum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

tegrationis memorie defuncti, seu interminationis gratia, aut revocationis sententia condemnatoria: ut notat Autum, ad l. 1. Cod. de sentent. pass.

Vnde in contingencia casus Consului, quod si affines defuncti ad solam illius memoriam respectum habentem, melior erat via restitutionis per viam iustitiae, per quam melius honori dictae memoriae provisorum esset: si vero bonis defuncti confiscatis ex Principis supremi dono successissent, & bona conservare vellent; potius per viam gratiae plenam quoad famam & memoriam sine bonorum expressione, imò & cum illorum reservatione in favorem eorum qui à Rege donum habuerant, restitutionem obtinerent. Sed neutrum factum fuit, ne imaginaria memoriae restitutio, bonorum acquisitioni jam factae praedictum inferret.

CAPVT XLIII.

Venditor bonorum feudalium tenetur emptori de evictione, quamvis dixerit se bona vendere talia, qualia possidebat; si paulò ante venditionem, bonorum illorum partem privaverit per conventionem privilegio immunitatis feudalis: & tenetur non solum ad interesse quanti minoris res vendita fuisset; sed etiam ad interesse totale, damna, & expensas.

S V M M A R I V M.

- 1 Venditor tenetur emptorem certiorare facere de omnibus qualitatibus minuentibus pretium rei venditae.
- 2 Praesertim si agatur de qualitatibus, quae reddidissent difficiliorem emptorem, si illas scivisset.
- 3 Venditor tenetur ad totale interesse, damna, & expensas, si tacuit onus rei venditae quod ignorare non poterat.
- 4 Venditor tenetur ad totale interesse, etiamsi ignoraverit onus rei venditae, stantibus clausulis in instrumento venditionis apponi consuetis.
- 5 Etiam si venditor dixerit se vendere bona talia qualia possidet, tenetur nihilominus certiorare emptorem de oneribus, quae emptorem difficiliorem reddere poterant ad emendum.
- 6 Empor debet certiorari per venditorem circa qualitatem rei feudalis, vel non feudalis.
- 7 Venditor praesumitur scire qualitates rei venditae, non autem emptor.
- 8 Venditor dicitur esse in dolo, dum non clare & sine verborum involucri illius qualitates exprimit.
- 9 Magnum detrimentum oritur in praedictum ementis bona nobilia, si deinde illa reperiantur oneri collectarum supposita.
- 10 Interesse intra rem debetur per venditorem, qui rem suppositam alteri uti liberam vendidit.

Venditor cuiusdam terrae, seu Castri feudalis & jurisdictionalis, qui ex transactione medietatem bonorum in ejusdem Castri tenimento constitutorum uti feudalem & ab oneribus collectarum liberam, aliam verò medietatem uti allodiam, & collectis obnoxiam possidebat: aliquot ante venditionem praedictam mensibus, cuidam tertio rus quoddam in

dicto loco seu territorio situm ea lege venderat, ut illud esset immune à collectis, & medietatis feudalis & liberae quoad collectis privilegio potiretur. Agebat emptor se fuisse deceptum dicens, nec sibi narratam fuisse dismembrationem illam, seu translationem privilegii immunitatis feudalis in favorem illius, qui rus emerat, factam. Dicebat venditor se Castrum cum suis annexis vendidisse, tale quale possidebat tempore venditionis; & sic ad evictionem non teneri. Quaesitum fuit quid juris.

Respondi Castri emptorem adversus vendentem esse fundatum, propter culpam dicti venditoris, qui onus super bonis Castri venditis rejectum per alienationem ruris uti liberi à collectis emptori non expresserat. Tenetur enim venditor certiorare facere emptorem de omnibus qualitatibus pretium rei venditae minuentibus; & disertis verbis, & non sub verborum involucri ipsi significare onera, non solum quae sunt intra rem ipsam, sed etiam quae extra. Surd. consil. 150. n. 125. 126. & 127. Ludovisi. decis. 119. & ibi Addent. n. 3. & 10. Idem Surd. decis. 265. n. 8. Praesertim quando agitur de qualitatibus, quas si emptor scivisset, vel omnino non emisisset, aut saltem minori pretio, vel se difficiliorem reddidisset. Surd. dict. decis. 265. n. 49. & 288. n. 46.

Et hoc casu, quia venditor non poterat ignorare onus rejectum super bonis feudalibus venditis, cum ageretur de proprio ipsius facto, & recenti; non solum tenetur actione quanti minoris, sed etiam ad totale interesse erga emptorem, & ad omnia damna & expensas. Thesaur. jun. lib. 2. quest. 23. n. 5. ubi nominatim dicit hoc habere locum, si res vendatur tanquam allodialis, cum tamen esset feudalis.

Imò si venditor sciverit, si ignoraverit qualitates rei venditae, indistinctè tenetur de evictione erga emptorem ignorantem, stante promissione evictionis, & refectionis damnorum, & interesse. Seraph. decis. 787. maxime n. 7. ubi loquitur de vassallo vendente ignoranter rem feudalem, & ostendit ipsum teneri ad omne interesse, si sciverit, si ignoraverit qualitatem rei venditae: sequitur Mangil. in tract. de eviction. quest. 24. n. 24.

Et quamvis venditor se vendere dixerit bona talia, qualia ipse ea possidet; nihilominus cum non expresserit, nec disertis verbis significaverit onus & qualitatem rei venditae, quorum si emptor notitiam habuisset, difficiliorem se reddidisset, seu pretium minus exsoluisset; tenetur indemnem servare emptorem, qui sub verborum generalitate & involucri decipi non debet, ut probatur ex traditis per Bartol. in l. 1. §. fin. numero 2. ff. de alt. empt. ubi dicit quod et si venditor dicat emptori se nolle teneri de servitute, & non monuit emptorem dictae servitutis ignarum; tenetur tamen, quia debuit illum certiorare reddere. Et magis accedendo ad casum propositum, Alex. consil. 109. numero 11. volum. 4. ubi dicit, quod si vassallus vendat rem feudalem, & non exprimat illam esse feudalem, sed dicat quod in illa re Titius jus habebat; non sufficit, nisi dicatur quale jus Titius in illa re habet: & consil. 14. volum. 4. ubi dicit, quod non sufficit emptorem dubitasse de qualitate rei venditae, utrum esset feudalis, an non; quia non tenetur emptor investigare rei qualitatem, sed venditor ipse tenetur monere, & certiorare facere de illa qualitate: sequitur Mangil. dict. tract. de eviction. quest. 162. numero 7. & multis sequentibus. Nam venditor praesumitur scire qualitates rei venditae; non autem emptor, qui onera & conditionem rei venditae ignorare praesumendus est. Mangil. in dict. tract. quest. 151. num. 22. & 23. Idem tenet

tenet Surd. *consil.* 13. num. 31. ubi dicit quod faciens actum inter vivos, præsumitur scire qualitatem sui patrimonii, emptor autem ignorare. † Ideo si venditor non exprimat qualitatem rei, ut circa feudalitatem, dicitur esse in dolo; ita ut non sufficiat quod venditor solum dicat vendere jus quod habet, nisi etiam exprimat onera. *Ibidem* n. 34. Gomel. *tom.* 1. c. 2. de *empt. & vendit.* num. 49. Menoch. *consil.* 964. num. 2. Et ideo Castil. lib. 4. *controvers. de coniect. ultim. volunt. cap.* 4. num. 103. dicit venditorem opponere non posse, quod tempore venditionis cautum fuerit quod ipse bona vendebar, prout ipse venditor possidebat, aut eius auctores; quia verba illa sunt nimis generalia, & illis non obstantibus venditor tenetur clarè & specificè, & non sub verborum involucrio designare omnia onera: quia sub tali verborum generalitate, non potest emptor scire quam sint bona franca, & immunia, & quæ oneri collectarum obnoxia: prout exemplificat *ibidem* num. 105. in *fin.* † Idque maximè attento tali tantoque detrimento, quod emptori inferretur, si bona aliqui nobilia & feudalialia servituti collectarum supponerentur. Menoch. *dict. consil.* 964. num. 7. & 1178. n. 4. & *seqq.*

Vnde conclusum fuit, venditorem teneri ad totale interesse, non solum ad interesse quanti minoris, quod regulariter debet venditor ignorans: ut per DD. in *l. si minor* 9. *Cod. de action. empt.* Gratian. *discept. forens. cap.* 361. num. 6. 7. & 19. Ioan. Baptista. *Cotta in tract. de fact. scien. inspect.* 90. & *responsio ibidem inferio*: sed etiam ad damna, interesse, & expensas, ut supra dictum est, propter expressam stipulationem, ex Seraph. *dict. decis.* 787. num. 4. 5. 7. 8. & 9. ubi dicitur hoc maximè procedere, quando agitur de interesse intrinseco circa ipsam rem, & num. 10. ubi quando contractus est iuramento vallatus: quæ omnia in casu proposito concurrerant.

CAPVT XLIV.

Privilegium immunitatis alicui pro se, & successoribus suis, collatum, utrum extendatur ad tertios possessores ab eo ius habentes.

SUMMARIVM.

1. *Hæredum nomen recipit eos qui succedunt iure civili; successorum verò qui iure Prætorio.*
2. *Privilegium concessum alicui pro se, & suis successoribus, non transit ad singulares successores.* Contra, num. 5.
3. *Exemptio concessa propter merita & grata servitia, dicitur realis.*
4. *Privilegium ad certas personas restrictum, non extenditur ad alias.*
5. *Privilegium alicui pro se & successoribus concessum, ad tertios possessores transire verius est, & receptius.*
6. *Verbum successores etiam ad singulares extenditur, si id negotii natura pariat.*
7. *Dictio successores, refertur ad quoscunque, etiam singularem iure succedentes, quando agitur de materia transitoria ad quoscunque hæredes, vel successores.*
8. *Immunitas concessa contemplatione benemeritorum & servitiorum, est realis & transitoria ad quos-*

cunque successores.

9. *Ampliatum etiam persona fuerit causa proxima, & immediata concessionis; dummodo etiam considerata sint illius servitia.*
10. *Concessionem factam propter benemerita, sortiuntur naturam contractus irrevocabilis.*
11. *Immunitas alicui concessa, potest ad emptorem bonorum immunitum per cessionem transferri.*
12. *Immunitas realis est, si non per modum privilegii, sed per viam beneficii concedatur.*
13. *Merita satis probantur ex assertione Principis immunitatem concedentis.*
14. *Privilegium immunitatis non amittitur per non usum, nisi constet de solutionibus per 30. annos factis.*
15. *Privilegium concessum ob servitia & benemerita, non amittitur per non usum.*
16. *Solutiones factæ metu mandati executivi non præiudicant privilegio, maximè stante decreto irritanti.*
17. *Solutiones factæ per eum qui immunis est, præiudicant quoad soluta, non quoad futuras & maturandas solutiones.*

D Vm fel. record. Sixtus V. Pontifex Maximus concesserat cuidam insigni Duci exercitus immunitatem à collectis, cum illa clausula, *pro te, & hæredibus, & successoribus tuis*: ita quod tu & successores tui præfati ad aliquod onus, vel ad aliquid præstandum, vel operandum minimè teneamini: super qua concessione dubitatum fuit, utrum illa de solis hæredibus, & successoribus universalibus intelligenda esset; an verò etiam ad singulares successores extendenda. Dubium faciebant verba concessionis sub hæredum nomine concepta, quæ per consequens singulares successores comprehendere non poterant, nec ad illos extendi. † Hæredum quippe nomen denotat succedentes iure civili in hæreditate; nomen verò *succedentes*, designat eos qui succedunt iure prætorio. Bertrand. *consil.* 307. num. 2. volum. 3. part. 1. Coccin. *decis.* 137. num. 10. Sigism. Lofred. *consil.* 38. num. 10. Menoch. *consil.* 1053. num. 6. Fular. *consil.* 169. num. 26. Rot. Aven. *decis.* 68. num. 12. Iaf. *consil.* 89. num. 19. volum. 3. Imol. Alexand. Paris. Simon de Præter. Peregr. Roland. quos citat & sequitur Fular. de *substit. quest.* 341. num. 5. & 6. Et in individuo adest consilium punctuale Bertrand. *consil.* 201. volum. 3. part. 2. ubi copiosè probat stantibus huiusmodi clausulis, privilegium exemptionis non transire ad singulares successores: quod potissimum procedere asserit, si tales successores singulares sint in tali consuetudine soluendi onera, & impositiones publicas: quia consuetudo, & observantia dat interpretationem verbis privilegii, & concessionis dubiæ.

Vnde licet exemptio dicatur realis quando conceditur bonis immediatè; quamvis etiam privilegium concessum propter servitia sit irrevocabile, & transeat in vim contractus, quale erat illud de quo agebatur, utpotè concessum propter maxima servitia sanctæ Sedi, pro tuitione fidei Catholicæ adversus hæreticos præstita. Mastill. *dec.* 261. n. 81. † Tamen quando illud restringitur ad certas personas, non debet ad alias extendi; quia talis extensio non admittitur etiam in dispositione favorabili. Farin. in *fragment. litera E*, n. 101. non debet ergo immunitas concessa ad alios quàm ad successores universales applicari.

Sed negotio accuratè perpenso, visum fuit pro contraria sententiâ plures rationes & auctoritates extare. Inter cæteros pro cõtraria opinione consuluit Alex.

H 4 consil.